Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2025-2028

Vehmaisten koulu

Vuodet: 2025 - 2028

Sisällysluettelo

1. Yleiset tavoitteet

- 1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- 1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen
- 1.3. Pedagoginen toiminta
- 1.4. Vuorovaikutus ja viestintä
- 1.5. Turvallisemman tilan periaatteet
- 1.6. Syrjinnän vastainen työ
- 1.7. Koulun esteettömyystiedot

2. Selvitys

- 2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena
- 2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

- 3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet
- 3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma
- 3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi
- 3.4. Suunnitelman päivittäminen
- 3.5. Suunnitelman hyväksyminen

1. Yleiset tavoitteet

Koulutuksen järjestäjä vastaa, että oppilaitokset laativat toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- *selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta*
- *tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi*
- *arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.*

Yhdenvertaisuuslain mukaan:

- *koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan*
- *ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.*

Tampereen perusopetuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu kaupungin vuoden 2023 alussa julkaistuun, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakeihin pohjautuvaan toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan:
Tampereen kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Suunnitelmaa tehdessä voidaan käyttää OPH:n Sanoista tekoihin-opasta.

1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tämän suunnitelman tavoitteena on tukea opetushenkilöstöä oppilaiden rakentavassa vastuuttamisessa ja osallistamisessa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Oppilaita ohjataan käyttäytymään ja kohtaamaan kouluyhteisönsä jäsenet kaikkia kunnioittavasti. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat koko kouluyhteisön yhteinen asia. Suunnitelman avulla halutaan luoda fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja hyväksyvä oppimis- ja opetusympäristö, jossa lähtökohtana ovat syrjimättömyys, kohteliaisuus ja huomaavaisuus.

Sekä yhdenvertaisuus-, että tasa-arvolakien tarkoitus on turvata kaikkien oikeus olla oma itsensä ja poistaa syrjinnästä johtuvaa eriarvoisuutta.
Yhdenvertaisuuslaki
Tasa-arvolaki
Kummastakin laista nousevat syrjintäperusteet ovat:

- sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti
- ikä
- alkuperä, kansalaisuus
- kieli
- uskonto, vakaumus
- mielipide
- poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta
- perhesuhteet, varallisuus
- terveydentila
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy mm. kehon koko, pukeutuminen, nepsy-oppilaat

1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Oppilaat osallistuvat aktiivisesti koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Henkilökunta osallistuu ja kouluttautuu koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Koulun henkilöstö pohtii omia arvoja ja asenteitaan suhteessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteisiin. Tähän liittyen henkilöstö voi suorittaa Lasten oikeuksien verkkokoulutuksen (60-90min):
  Lapsen oikeudet

1.3. Pedagoginen toiminta

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Opetuskäytännöt kannustavat oppilaita normitietoiseen ajatteluun sekä toimimaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Kaikkien luokka-asteiden oppiaineiden opetussisällöt edistävät läpileikkaavasti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Opetus ja oppimisen tuki toteutetaan tasapuolisesti.
- Arviointi on oikeudenmukaista.
- Oppilasvalinnoissa noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatetta.

1.4. Vuorovaikutus ja viestintä

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Koulussa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti.
- Oppilaat ja henkilökunta saavat käyttää itse toivottua nimeä (kutsuma- tai lempinimeä) ja tulla kohdatuksi itse ilmoitetun sukupuoli-identiteetin mukaisesti.
- Koulun verkkosivut ja muu viestintä on kaikkien saavutettavissa, ja siinä kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja ei-stereotyyppiseen ilmaisuun. Myös selkokielisyyteen kiinnitetään huomiota.
- Käännätetään tarpeen mukaan tietoa palveluista englannin kielelle sekä suurimmille kieliryhmille.
- Koululla on järjestelmiä ja tukitoimia, joilla varmistetaan, että oppilas ja huoltajat voivat kommunikoida ja antaa palautetta huolimatta kielitaidosta tai kulttuuritaustasta.

1.5. Turvallisemman tilan periaatteet

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- *Opettajat/luokanohjaajat laativat luokkakohtaisesti Turvallisemman tilan periaatteet oppilaiden kanssa. Turvallisemman tilan Word-pohja ja kaupungin yleiset ohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus [Turvallisemman tilan periaatteet]*
- *Oppilaat tuntevat Someturvan ja osaavat käyttää sitä.*
- *Koulusta on luotu oppimis- ja opetusympäristö, jossa toteutuvat tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua opetukseen. Koulun fyysinen ja sosiaalinen ympäristö on turvallinen ja syrjimätön sekä oppilaan että henkilökunnan itsemäärittelyä kunnioittava (myös mm. WC:t ja pukeutumistilat, ryhmäjaot, liikuntatunnit).*

Turvallisen tilan periaatteet käydään vuosittain läpi luokissa sekä henkilöstön kanssa.

1.6. Syrjinnän vastainen työ

Tampereella toimii Syrjinnänvastainen työryhmä. Työryhmä suosittelee kouluille toimenpiteitä rasismin ja syrjinnän torjumiseksi.

Toimenpide-ehdotukset kouluille

Rasisminvastainen teema huomioidaan luokissa ikätasoisesti. Maaliskuussa vietetään rasisminvastaista viikkoa. Seksuaalikasvatusta toteutetaan 5-6.luokille.

1.7. Koulun esteettömyystiedot

Koulut kirjaavat koulun esteettömyystiedot koulun kotisivuille.

Koulut kirjaavat koulun esteettömyystiedot koulun kotisivuille.

2. Selvitys

Selvitys on tasa-arvolain vaatima suunnittelun ensimmäinen vaihe, jonka aikana selvitetään toimipaikan tasa-arvotilannetta. Selvitys toimii pohjana, kun mietitään koulun kehittämistarpeita. Selvityksessä voi käyttää apuna keskusteluja ja erilaisia havainnointimenetelmiä. Oppilaiden näkökulmien ja mielipiteiden kartoitus on selvitystyön pohjana.

2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena

Suunnitelman pohjana käytetään aina nykytilan arviointia.

Nykytilan arviointiin on tulossa syksyllä 2025 uusi työkalu, jolla voidaan henkilöstön keskuudessa arvioida koulun tämänhetkistä tasa-arvotilannetta. Rehtori-Teamsista kannattaa tutustua Power BI-raporttiin Ajatuksia koulusta-kyselyn tuloksiin.

Selvityksen tekemisestä ja suunnittelun keinoista voi lukea lisää OPH:n Sanoista tekoihin-oppaasta.

Kouluterveyskysely ja yhdenvertaisuuskysely ovat pakollisia selvitystyön osia.

- Koulut voivat päättää itse yhdenvertaisuuskyselyn sisällöstä ja mallista. Apuna voi käyttää mallipohjaa (kopioi ja muokkaa omalle koululle sopivaksi):
  Mallipohja
- OPH:n yhdenvertaisuusbingo oppilaiden kanssa toteutettavaksi ja henkilökuntakeskustelun pohjaksi:
  yhdenvertaisuusbingo
- Pienille koululaisille kyselyn voi toteuttaa opettajajohtoisesti keskustellen esimerkiksi kuvapankkikuvien avulla. Tällöin opettaja/ohjaaja kirjaa keskustelusta syntyneet mielipiteet ja käsitykset.
  Maailmankoulun kuvapankkikuvat
- THL:n kouluterveyskysely toteutetaan 4., 5., 8. ja 9. luokkien oppilaille. Koulut päättävät, miten niistä kerättyä tietoa käytetään apuna tämän suunnitelman laatimisessa.

2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

Suunnitelma perustuu kyselyyn tai muuhun koulussa tehtyyn kartoitukseen. Tässä osassa kuvataan, ***miten*** *nykytilaa kartoitettiin ja mitkä ovat kartoituksen tulokset.*

Yhdenvertaisuuskysely on toteutettu koulussa lukuvuoden 2025-26 aikana. 4-6-vuosiluokat vastasivat sähköiseen kyselyyn. 1-3 -luokat kävivät luokissa keskustelun, jonka luokanopettaja kirjasi.

Kyselyssä kysyttiin oppilaiden mielipiteitä seuraaviin väittämiin (vastausvaihtoehdot kyllä, ei ja joskus):

- oppilaan sukupuoli vaikuttaa siihen, miten opettaja kohtelee häntä
- oppilaan sukupuoli vaikuttaa koe- ja todistusnumeroihin
- vaativatko opettajat eri asioita sukupuolen perusteella
- kaikkia kannustetaan yhtä paljon sukupuolesta riippumatta
- oletko kokenut eriarvoisuutta vaatteiden, kenkien tai muiden omaisuuteen liittyvien asioiden tiimoilta (vastausvaihtoehdot joskus, usein ja en ole)

Lisäksi seuraavissa kysymyksissä vastausvaihtoehtoina olivat kyllä ja ei:

- opettajat sallivat kaikkien ilmaista mielipiteitään tunneilla
- kaikkia rohkaistaan tekemään heitä itseään kiinnostavia oppiainevalintoja (valinnaisaineet ja kielivalinnat)
- koetko, että kaikilla nuorilla on yhtäläiset mahdollisuudet kouluttautua ja päästä haluamaansa ammattiin?
- pystytkö itse vapaasti valitsemaan ja suunnittelemaan omaa tulevaisuuttasi (vastausvaihtoehdot pystyn täysin, pystyn jossain määrin ja en pysty, muut henkilöt tai asiat vaikuttavat liikaa siihen)?
- onko sinulla joku, joka rohkaisee ja kannustaa sinua toteuttamaan haaveitasi ja unelmiasi?
- oletko kuullut, että jotain haukutaan tai nimitellään alkuperän, uskonnon tai kielen takia?
- oletko kuluneet vuoden aikana kokenut tai havainnut vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä välitunneilla?
- oletko kuluneet vuoden aikana kokenut tai havainnut vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä oppitunneilla?
- oletko kuluneet vuoden aikana kokenut tai havainnut vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä vapaa-ajalla?
- oletko saanut sosiaalisessa mediassa viestejä tai kuvia, jotka eivät mielestäsi ole sopivia ikäisellesi?

Viimeistä kysymystä täydennettiin kysymyksellä Oletko kertonut sinulle lähetetyistä epämiellyttävistä tai epäilyttävistä viesteistä ja kuvista jollekin aikuiselle (vastausvaihtoehdot olen kertonut, en ole aina ja en ole)? Oppilaat saivat myös kuvailla loukkaavia tilanteita avoimissa vastauksissa.

Lisäksi kysyttiin (vastausvaihtoehdot kyllä olen, itseeni; kyllä olen, johonkin toiseen (oppilas tai aikuinen) ja en ole):

- oletko viimeksi kuluneet vuoden aikana kokenut tai havainnut loukkaavaa puhetta välitunneilla?

- oletko viimeksi kuluneet vuoden aikana kokenut tai havainnut loukkaavaa puhetta oppitunnilla?

Lisäksi 4. ja 5. vuosiluokan oppilaat vastaavat kouluterveyskyselyyn.

Myös henkilökunnalle järjestettiin oma kysely tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta työyhteisössä lukuvuoden 2025-26 aikana.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamisessa tärkeää on koulun yhteisöllisyys sekä vahva puuttumisen kulttuuri. Nämä ovat koulussa hyvällä tolalla, mutta jatkuvaa keskustelua aiheesta tarvitaan.

Oppilaat kokevat koulun vahvuuksiksi:

- kaikkia rohkaistaan tekemään heitä itseään kiinnostavia oppiainevalintoja (95% vastaajista)
- koe- ja todistusnumerot annetaan ilman sukupuolen vaikutusta (92% vastaajista)
- kaikilla nuorilla on yhtäläiset mahdollisuudet kouluttautua ja päästä haluamaansa ammattiin (91% vastaajista)

Huolta vastauksissa herättivät muutaman oppilaan kokemat vartaloon tai seksuaalisuuteen liittyvät huomautukset , viestit tai nimittelyt välitunneilla, oppitunneilla ja vapaa-ajalla. Oppilaista 25 % on kuullut itseensä tai muihin kohdistuvaa ikävää puhetta alkuperään, uskontoon tai kieleen liittyen.

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

Tehdyn selvityksen (nykytilan kartoitus) pohjalta tehdyn suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuosittain/-kausittain osana lukuvuoden arviointia. Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle/-kaudelle. Kolmen vuoden suunnitelman toteutumista arvioidaan lopuksi (tai tarvittaessa aikaisemmin) kokonaisuutena.

3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet

Kartoituksen tulosten (kyselyt, tilastot) läpikäyminen ja jatkotoimenpiteistä sekä kehittämiskohteista sopiminen.

- *Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisessä havaitut koulun vahvuudet ja puutteet.*

Koulun kehittämistavoitteeksi asetetaan:

Keskinäistä kunnioitusta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tukevan ilmapiirin vahvistaminen.

Oppilaiden tasolla käydään luokittain keskustelua aiheesta. Oppilaskunnan kanssa keskustellaan tavoitteesta ja suunnitellaan toimenpiteitä.

Henkilökunnan tasolla aiheesta järjestetään koulutusta, työpajatyöskentelyä sekä yhteistä keskustelua.

Tavoitteen edistymistä seurataan koulun johtoryhmässä.

3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma

Suunnitelmasta on käytävä ilmi vastuuhenkilöt, sovittujen toimenpiteiden toteutusaikataulu ja suunnitelman voimassaoloaika. Suunnitelmaan kirjataan, miten oppilaat ja henkilöstö osallistetaan kehittämistoimenpiteitä valittaessa ja miten suunnitelmasta tiedotetaan. Seurannalle on sovittava mittarit ja tavat, joilla vaikuttavuutta arvioidaan sekä näille aikataulu.

Aihe	Sovitut asiat
Aikataulut	kysely henkilöstölle toteutetaan syksyllä 2025, kysely oppilaille toteutetaan keväällä 2026
Vastuuhenkilöt	Juho Norrena, Susanna Stranius
Seurantasuunnitelma (mahdolliset mittarit, vastuut, tavat)	kyselyt ja niihin kuuluva tulosten läpikäynti
Oppilaiden osallistaminen	oppilaskunnalle esitellään tulokset
Tiedottaminen	tiedottaminen tehdään Wilmassa ja koulun nettisivulla

3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi

Väliarviointi lukuvuosisuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Voimassaoloajan päätyttyä tehdään kokonaisarviointi, jossa tarkastellaan toimenpiteiden tuloksellisuutta:

- *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaikuttavuus kokonaisuutena.*

Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä työ on saatu alulle, mutta yhteisen toimintakulttuurin rakentaminen vaatii vielä työtä.

3.4. Suunnitelman päivittäminen

Suunnitelma on voimassa enintään kolme vuotta. Sitä tarkastellaan henkilöstön kanssa vuosittain ja tehdään tarvittavat päivitykset. Tarvittaessa nykytilanne kartoitetaan uudelleen kolmea vuotta tiheämmin. Suunnitelmasta tiedotetaan oppilaita ja huoltajia.

Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Perusopetuslain (1090/2024) ja Vammaispalvelulain (675/2023) muutokset.

Päivämäärä: 2025-09-30

Suunnitelma on voimassa vuoden 2028 loppuun. Lukuvuosittain suunnitelmaa päivitetään ja tarkastetaan tarpeen mukaan.

Nykyisen suunnitelman tarkastus on tehty syksyllä 2026.

3.5. Suunnitelman hyväksyminen

Päivämäärä: 2025-11-03

Juho Norrena 3.11.2026